

Waarom meedoen met het Schone Lucht Akkoord?

Hoe kunt u de gezondheidssituatie en de luchtkwaliteit in uw gemeente, regio en in Nederland verbeteren? Doe mee met het Schone Lucht Akkoord.

Schone lucht is van levensbelang, voor iedereen. Wist u dat luchtverontreiniging tot de belangrijkste gezondheidsrisico's behoort, zoals overgewicht en roken? Door luchtverontreiniging leven Nederlanders gemiddeld 9 maanden korter. Ook overlijden er in Nederland jaarlijks circa 11.000 mensen vroegtijdig door ongezonde lucht. Door te werken aan een betere luchtkwaliteit draagt u bij aan een gezonde leefomgeving waar burgers fijner en gezonder kunnen wonen, werken en recreëren.

Belang van schone lucht voor de gezondheid

In gebieden met veel luchtverontreiniging zijn er meer mensen met gezondheidsklachten, zoals hart- en vaatziekten, geïrriteerde luchtwegen en slijmvliezen, kortademigheid, een verminderd concentratievermogen en verminderde productiviteit. De mate van verontreiniging is niet in het hele land hetzelfde. De lucht is het meest vervuild in de grote steden, rond drukke (vaar)wegen, en in gebieden met veel intensieve veehouderij of zware industrie. Toch is ook op de schoonste plekken nog veel gezondheidswinst te halen. Luchtverontreiniging houdt niet op bij de gemeentegrens. Daarom is samenwerking met andere overheden nodig.

De ambitie van het Schone Lucht Akkoord: gezondheidswinst voor iedereen in Nederland

De ambitie van de partijen van het Schone Lucht Akkoord (SLA) is om de luchtkwaliteit permanent te verbeteren. Zo dragen we bij aan een betere gezondheid van de inwoners van Nederland. De uitstoot van vervuilende stoffen door de industrie, het verkeer, de landbouw, houtstook en de binnenvaart moet fors naar beneden. Deze ambitie halen we alleen samen. Gemeenten, provincies en Rijk slaan daarom de handen ineen.

De deelnemers van het Schone Lucht Akkoord delen kennis over hun aanpak en maatregelen, werken aan innovatieve pilots en geven samen vorm aan het luchtbeleid van de toekomst. Hoe meer partijen meedoen, hoe meer winst we behalen! En samenwerken is nodig: de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft eind 2021 de gezondheidskundige advieswaarden voor luchtkwaliteit fors aangescherpt en de EU werkt aan een herziening van de EU-grenswaarden voor lucht.

Het Schone Lucht Akkoord heeft uw gemeente veel te bieden

Als deelnemer maakt uw gemeente serieus werk van gezonde lucht en kan ze gebruikmaken van rijksfinanciering voor onder meer pilotprojecten, uitvoering van specifieke maatregelen en voor maatregelen die in een samenwerkingsverband worden uitgevoerd. De deelnemers van het Schone Lucht Akkoord delen kennis en helpen elkaar, zodat uw gemeente niet alleen het wiel hoeft uit te vinden. Het Schone Lucht Akkoord geeft uw gemeente toegang tot tools en voorbeelden voor het vormgeven van het eigen beleid. Daarnaast is er de mogelijkheid om aan te sluiten bij pilotprojecten. Deelname levert een win-winsituatie op met andere grote opgaven waar gemeenten voor staan. Veel

maatregelen van de grote transitieopgaven gaan hand in hand met gezondere lucht (klimaat, energie, stikstof en mobiliteit). Ook voor de woningbouwopgave is schone lucht een belangrijke voorwaarde.

Ondertekent uw gemeente het Schone Lucht Akkoord? Dan spreekt uw gemeente af om:

1. te streven naar een permanente verbetering van de luchtkwaliteit om gezondheidswinst voor iedereen in Nederland te realiseren, waarbij toegewerkt wordt naar de advieswaarden (uit 2005) van de WHO voor stikstofdioxide en fijnstof vanaf 2030. In september 2021 heeft de WHO nieuwe, aangescherpte advieswaarden voor gezonde lucht gepubliceerd. De partners van het Schone Lucht Akkoord zullen nog besluiten over hoe ze omgaan met deze nieuwe advieswaarden.
2. de uitstoot van vervuilende stoffen in alle relevante sectoren te beperken om zo in 2030 minimaal 50% gezondheidswinst (landelijk gemiddeld) ten opzicht van 2016 te behalen. Het gaat hierbij om gezondheidseffecten door blootstelling aan de uitstoot van Nederlandse bronnen.

Wat betekent deelname aan het Schone Lucht Akkoord?

Iedere gemeente die deelneemt aan het SLA, voert een aantal vaste maatregelen uit. Deze maatregelen gaan over het beter meewegen van luchtkwaliteit op andere beleidsterreinen (zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit), duurzaam aanbesteden en communicatie over schone lucht en houtstook. Als een gemeente geen noemenswaardige landbouw, industrie of binnenvaart heeft, zijn de maatregelen voor die sectoren natuurlijk niet van toepassing.

Gemeenten kunnen op lokaal niveau veel bereiken en spreken af de lokale maatregelen in een decentraal uitvoeringsplan (DUP) op te nemen. Zie hieronder een paar voorbeelden van hoe gemeenten bijdragen aan het Schone Lucht Akkoord.

Bewustwording houtrook

Rook van houtkachels kan zorgen voor overlast en gezondheidsproblemen. Een groot aantal gemeenten licht inwoners in over de gevaren en gezondheidsrisico's van houtstook en legt uit hoe inwoners de schade van houtstook het beste kunnen beperken. Gemeenten maken gebruik van door de Rijksoverheid beschikbaar gesteld voorlichtingsmateriaal en andere producten.

Zero-emissie aanbesteden en vergunningverlening

Gemeenten en provincies maken afspraken om binnen aanbestedingen en vergunningverlening zero-emissie mobiele werktuigen voorrang te geven. Hiermee verbetert de luchtkwaliteit en wordt de overlast bij werkzaamheden vaak ook ingeperkt. Door gezamenlijk op te trekken wordt het voor het bedrijfsleven aantrekkelijker om te investeren in schone machines.

Regionale samenwerkingsverbanden

In de regio Noordoost Brabant (NOB) is afgesproken dat alle gemeenten binnen de regio het Schone Lucht Akkoord gaan ondertekenen. De gemeentes nemen deel aan de landelijke pilots en dragen ook zelf projecten aan, die voor hen relevant zijn. De regio NOB betreft bedrijven en opleidingsinstituten uit de regio bij het vormen van de projecten.

Bestuursakkoord

Het Schone Lucht Akkoord is een bestuursakkoord. Het is niet vrijblijvend, maar het is ook geen juridisch bindend akkoord. De individuele partijen hebben geen resultaatverplichting op emissiereductie of gezondheidswinst van de maatregelen. Wel is er sprake van een inspanningsverplichting om de gestelde doelen te halen. Als uit de landelijke monitoring blijkt dat extra inzet nodig is om de doelen te bereiken, wordt in overleg tussen de samenwerkende partijen bepaald wat deze inzet moet zijn.

Luchtkwaliteit en de Omgevingswet

Op 1 juli 2023 gaat de Omgevingswet in. Gemeenten zijn dan wettelijk verplicht gezondheid op te nemen in de omgevingsvisie en het omgevingsplan. Het Schone Lucht Akkoord biedt kansen en handvatten om gezondheid verder in te vullen en hoog op de gemeentelijke agenda te zetten.

Toekomst gericht

De WHO-advieswaarden luchtkwaliteit voor luchtkwaliteit zijn recent fors aangescherpt en de EU overweegt aanscherping van de EU-grenswaarden luchtkwaliteit. Dat noopt tot actie. Een betere luchtkwaliteit en het behalen van gezondheidswinst zal de komende jaren een steeds belangrijker thema worden in heel Nederland. Dit vraagt om beleid gericht op het verbeteren van de luchtkwaliteit. Hier ligt de komende jaren een opgave voor de gemeenten. Het Schone Lucht Akkoord helpt om samen aan de slag te gaan!

Meer weten en meedoen met het Schone Lucht Akkoord?

Wilt u meer weten over het Schone Lucht Akkoord en hoe u kunt aansluiten? Stuur dan een e-mail naar schoneluchtakkoord@minienw.nl. Een van de leden van het projectteam neemt dan contact met u op.